

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 175/2021-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky advokátskej kancelárie **BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o.**, Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, IČO 36 833 533, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Bizoňom, LL.M., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 10 C 107/2016-414 zo 7. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bola ako právnej zástupkyňi žalovanej uznesením okresného súdu vydaným vyšším súdnym úradníkom č. k. 10 C 107/2016-402 z 8. decembra 2020 uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za spracovanie podaní a jeho príloh doručených inak ako do elektronickej schránky súdu súhrne v sume 40 eur podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších zákonov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), a to z dôvodu, že sťažovateľka doručila okresnému súdu podania vo veci samej (vyjadrenia k dovolaniu a sťažnosti) síce v elektronickej podobe (formou mailu), avšak nie do jeho elektronickej schránky.

3. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, o ktorej sudca okresného súdu rozhodol napadnutým uznesením. Stotožnil sa s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o uložení poplatkovej povinnosti sťažovateľke, ktorá porušila svoju povinnosť vyplývajúcu jej z § 821 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), keď 23. novembra 2020 doručila okresnému súdu dve podania vo veci samej elektronickými prostriedkami (mailom), avšak nie do elektronickej schránky súdu. Podľa názoru okresného súdu je pritom irelevantné, že tieto podania sťažovateľka následne doplnila podľa § 125 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) už do elektronickej schránky súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta, že okresný súd jej nesprávne vyrubil súdny poplatok podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov, pretože podania vo veci samej (vyjadrenie k dovolaniu a sťažnosti) zaslané okresnému súdu prostredníctvom mailu následne doplnila v zákonom stanovenej lehote v súlade s § 125 ods. 2 CSP do jeho elektronickej schránky. Svoj postup doručenia predmetných podaní prostredníctvom mailu odôvodnila tým, že doručovanie do elektronickej schránky súdu môže trvať aj niekoľko hodín, preto z opatrnosti doručovala tieto podania aj mailom. Vzhľadom na to, že sťažovateľka okresnému súdu doručila uvedené podania následne aj zákonom predpísaným spôsobom, okresný súd nemusel jej podania spracúvať do elektronickej podoby a v prípade ak tak urobil, bol jeho postup neúčelný a duplicitný. Uložením poplatkovej povinnosti došlo podľa sťažovateľky k popretiu účelu a významu zavedenia predmetného súdneho poplatku do zákona o súdnych poplatkoch. Okresnému súdu zároveň vytýka nesprávny odkaz na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 186/2019, ktoré sa týkalo úplne odlišného prípadu.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom vyslovil, že napadnutým uznesením okresného súdu boli porušené jej práva označené v bode 1, napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je námietka porušenia práv označených v bode 1, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jej sťažnosť smerujúca proti uzneseniu z 8. decembra 2020 vydanému vyšším súdnym úradníkom vo veci uloženia povinnosti zaplatiť za spracovanie podaní doručených súdu v inej podobe ako do jeho elektronickej schránky súdny poplatok súhrne v sume 40 eur podľa položky 20a Sadzobníka súdnych poplatkov v spojení s § 2 ods. 1 písm. f) zákona o súdnych poplatkoch. Podľa okresného súdu boli pre uloženie poplatkovej povinnosti splnené zákonné podmienky, keďže na sťažovateľku sa podľa príslušných právnych predpisov vzťahuje povinnosť doručovať súdu podania do jeho elektronickej schránky, pričom sťažovateľka v konkrétnej veci doručila podania vo veci samej prostredníctvom mailu.

7. Ústavný súd prostredníctvom okresného súdu zistil, že napadnuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť 8. januára 2021, preto sa musel najprv vysporiadať s otázkou včasnosti podanej ústavnej sťažnosti, keďže táto bola ústavnému súdu doručená 16. marca 2021 a podľa pečiatky doručujúceho orgánu bola na poštovú prepravu podaná 12. marca 2021, teda po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde. V zmysle § 8 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov v čase od 19. januára 2021 (dátum nadobudnutia účinnosti zákona) do 28. februára 2021 spočívali lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo zániku práva. V uvedenom období teda lehoty neplynuli a od 1. marca 2021 ich plynutie pokračovalo. Z doslovného znenia uvedeného ustanovenia vyplýva, že spočívanie lehôt sa týka len ochrany práv v súkromnoprávných vzťahoch. Vychádzajúc z cieľa predmetnej právnej úpravy a celospoločenskej situácie, za ktorej boli mimoriadne opatrenia zákonodarcom prijaté, je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že sťažením uplatnenia ochrany svojich práv v mimoriadnej situácii sú (boli) potenciálne postihnutí aj nositelia práv vyplývajúcich z iných než súkromnoprávných vzťahov (napríklad práva, ochrana ktorých sa uplatňuje v správnom súdnictve, ale aj v súdnictve ústavnom). Ústavný súd (napr. na rozdiel od Európskeho súdu pre ľudské práva) nemá zákonom danú možnosť sám svojím vlastným vnútorným aktom rozhodnúť o predĺžení lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, rešpektuje však vo svojej činnosti *inter alia* princípy právneho štátu, princíp rovnosti, povinnosť ústavne konformného výkladu a aplikácie právnych noriem (čl. 152 ods. 4 ústavy), ako aj materiálny prístup k ochrane základných práv a slobôd, a preto, vychádzajúc z čl. 46 ústavy s ohľadom na § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. II až IV Civilného sporového poriadku, považuje spočívanie lehoty na uplatnenie práva v uvedenom období za aplikovateľné aj na posudzovanie dodržania lehoty na podanie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom. V deň pokračovania plynutia lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (1. marca 2021) zostávalo do jej uplynutia 49 dní. Z tohto dôvodu ústavný súd považuje ústavnú sťažnosť sťažovateľky podanú na poštovú prepravu 12. marca 2021 a doručenú ústavnému súdu 16. marca 2021 za podanú včas.

8. Ústavný súd, zohľadňujúc námietky sťažovateľky predstreté v ústavnej sťažnosti, považuje v prvom rade za žiaduce zdôrazniť, že vo vzťahu k všeobecným súdom nie je opravnou inštanciou. Jeho právomoc preto nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie vo veci uloženia súdnych poplatkov (procesné rozhodnutia) patrí výlučne do právomoci všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (m. m. sp. zn. III. ÚS 292/2018).

9. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo všeobecnosti patrí aj právo na prístup k súdu (*right of access to a court*), resp. právo na súd (*right to a court*). Článok 6 ods. 1 dohovoru, z ktorého je možné vyvodiť zákaz odmietnutia spravodlivosti (tzv. *denegatio iustitiae*), zaručuje každému právo na to, aby svoju vec týkajúcu sa civilných práv a záväzkov mohol predložiť súdu (sp. zn. II. ÚS 281/2017).

10. Ústavný súd, prihliadajúc na predmet právnej veci, v ktorej sa sťažovateľka uchádza o ústavnú ochranu svojich práv ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy – uloženie povinnosti zaplatiť súdny poplatok celkom v sume 40 eur, zdôrazňuje, že z tohto hľadiska ide nepochybne o právnu vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Uvedené zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní pre zjavnú neopodstatnenosť. Pokiaľ právny predpis upravujúci konanie pred všeobecnými súdmi (Civilný sporový poriadok) vylučuje prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi na základe uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku u tzv. bagateľných vecí, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (m. m. sp. zn. III. ÚS 22/2019). Opodstatnenosť ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takýchto veciach prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré by mohli mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv. Zohľadňujúc taktiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (rozhodnutie vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike z 27. 11. 2018, sťažnosť č. 8394/13), ústavný súd poskytuje ochranu sťažovateľom aj v prípade, že je hodnota sporu v konaní pred všeobecnými súdmi bagateľná. Z tohto dôvodu nemožno dôvodnosť posúdenia námietok sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu *a priori* vylúčiť len z dôvodu bagateľnosti prejednávanej veci.

11. Po dôkladnom oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ústavný súd považuje za opodstatnený záver okresného súdu o povinnosti sťažovateľky ako právnej zástupkyne strany sporu doručovať podania do elektronickej schránky súdu s prihliadnutím na § 821 ods. 3 zákona o súdoch (bod 10 napadnutého uznesenia). Ak sťažovateľka splnenie svojej povinnosti komunikovať so súdom prostredníctvom jeho elektronickej schránky obhajuje tým, že tak dodatočne učinila v lehote stanovenej § 125 ods. 2 CSP, ústavný súd k tomu uvádza, že pre splnenie podmienok uloženia poplatkovej povinnosti podľa zákona o súdnych poplatkoch je bez relevancie, či podanie doručí osoba zároveň následne aj zákonom predpísaným spôsobom, t. j. do elektronickej schránky súdu, a rovnako sú bez významu aj pohnútky, ktoré túto osobu viedli k spôsobu doručenia podania či už formou e-mailu alebo v listinnej podobe. Predpokladom uloženia poplatkovej povinnosti v zmysle zákona o súdnych poplatkoch je skutočnosť, že osoba, ktorá má povinnosť doručovať podania do elektronickej schránky súdu, doručí súdu podanie v listinnej podobe alebo ho síce doručí v elektronickej podobe (mailom), ale inak ako do jeho elektronickej schránky (m. m. II. ÚS 69/2020). Splnenie povinnosti doplniť podanie vo veci samej podľa § 125 ods. 2 CSP má len ten následok, že na podanie takto doplnené má konajúci súd povinnosť prihliadať, neslúži však, ako sa sťažovateľka mylne domnieva, na nápravu porušenia povinnosti komunikovať so súdom elektronicke, t. j. prostredníctvom elektronickej schránky súdu, za ktoré je konajúci súd povinný vyrubiť súdny poplatok v súvislosti so spracovaním podania doručeného mu inak ako do jeho elektronickej schránky (listinne, elektronickejšou poštou). Navyše, § 821 ods. 3 zákona o súdoch, ktorým bola zavedená všeobecná povinnosť vybraných subjektov komunikovať so súdom prostredníctvom elektronickej schránky, má vo vzťahu k § 125 ods. 2 CSP povahu *lex specialis*.

12. Ústavný súd rovnako dodáva, že porušenie povinnosti elektronickej komunikácie so súdom, teda porušenie povinnosti doručovať do elektronickej schránky súdu nemá za následok neúčinnosť podania a neopravňuje súd na to, aby na takéto podanie neprihliadal (v prípade podaní vo veci samej zaslaných elektronickejšou bez autorizácie podľa osobitného predpisu za predpokladu splnenia

podmienok podľa § 125 ods. 2 CSP). V okolnostiach konkrétneho prípadu tak nemal postup sťažovateľky, ktorá podania vo veci samej doručila okresnému súdu elektronickou poštou (mailom) a následne ho dodatočne doplnila podľa § 125 ods. 2 CSP, vo vzťahu k ňou zastupovanej strane sporu za následok zásah do samotnej podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

13. Je však možné prisvedčiť tvrdeniu sťažovateľky, že uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 186/2019, na ktoré odkazoval v odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd, sa týkalo prípadu, keď sťažovateľ (advokát) namietal povinnosť mať zriadenú a aktivovanú elektronickú schránku a prostredníctvom nej komunikovať so súdom, a teda išlo o iné skutkové okolnosti ako v prejednávanej veci sťažovateľky. Uvedené však v žiadnom prípade nemá za následok ústavnú neakceptovateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, resp. jeho ústavnú neudržateľnosť, a to už z uvedených dôvodov.

14. Ústavný súd tak uzatvára, že napadnuté uznesenie okresného súdu je založené na právnych záveroch, ktoré majú oporu v aplikovanej právnej norme a nezasahujú do podstaty, zmyslu a účelu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia označených práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu, ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

15. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, bolo bez opodstatnenia zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu